

**СИНТЕЗ ФАЗИ α -ZnMoO₄: ПОРІВНЯННЯ ТРАДИЦІЙНОГО
ТА УЛЬТРАЗВУКОВОГО МЕТОДІВ**

Діюк Н. В.¹, Сачук О. В.², Діюк О. А.², Зажигалов В. О.²

¹Київський національний університет імені Тараса Шевченка

01601, Київ, вул. Володимирська, 64/13, Україна

²Інститут сорбції та проблем ендоекології НАН України

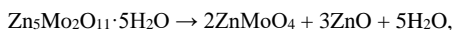
03164, Київ, вул. Генерала Наумова, 13, Україна

nvdyyuk@gmail.com

ZnMoO₄ є перспективним матеріалом, що може використовуватись як анодний матеріал для літій іонних батарей, демонструє високі каталітичні показники в реакції утворення ацетальдегіду з біоетанолу, входить до складу матеріалів газових сенсорів, фотолюмінісцентних пристроїв тощо. Також ця фаза застосовується як добавка – пригнічувач диму для виробів з ПВХ та антикорозійна добавка у фарбах.

Метою даної роботи є порівняння двох методів одержання ZnMoO₄ – синтезу з солей методом співосадження та синтезу з оксидів ультразвуковим методом.

1. Традиційний синтез (співосадження) є найбільш широкоживаним. Наважки солей (NH₄)₆Mo₇O₂₄·4H₂O (2.354 г) та Zn(NO₃)₂·6H₂O (3.959 г), взяті в еквімолярному співвідношенні Mo-Zn, розчинили у воді, а одержані розчини змішали. Додали розчин аміаку – до випадіння осаду, а потім розчин азотної кислоти до нейтрального середовища. Для видалення домішок осад протягом декількох днів відмивали дистильованою водою (п'ятикратне додавання по 200 мл) і сушили при 100 °С. РФА одержаного зразка показав наявність фази складу Zn₅Mo₂O₁₁·5H₂O (JCPDS 00-030-14-86), а після її прогріву до 300 °С, на рентгенограмі спостерігається фаза α -ZnMoO₄ (JCPDS 00-035-0765) без будь-яких домішок. Методом ТГА встановлено, що за температури 260 °С дійсно відбувається виділення кристалізаційної води у кількості 10 %, що задовільно узгоджується з теоретично визначеною (11.4 %) кількістю води в Zn₅Mo₂O₁₁·5H₂O. Разом з тим, розкладання кристалогідрату має перебігати за рівнянням:

в результаті чого повинен утворитися ZnO. Тому, синтезований в такий спосіб ZnMoO₄ повинен містити домішкову фазу ZnO, яка є рентгеноаморфною і не реєструється РФА. На СЕМ фотографії зразка ZnMoO₄, отриманого методом співосадження, присутні частинки двох типів: голкоподібні структури, характерні для ZnMoO₄, та сферичні, характерні для ZnO.

2. Ультразвуковий (УЗ) синтез є альтернативний методом. До еквімолярної суміші оксидів MoO₃ (6,39 г) та ZnO (3,61 г) додавали 80 мл H₂O та поміщали у диспергатор УЗДН-А. Синтез проводили протягом 20 хв. за кімнатної температури. РФА одержаного зразка показав наявність фази ZnMoO₄·0,8H₂O (JCPDS 00-025-1025). Методом ТГА встановлено, що кристалізаційна вода видалляється за температури 260 °С і утворюється фаза α -ZnMoO₄ без будь яких домішок згідно з РФА. Втрата маси складає 6 %, що відповідає теоретично розрахованому вмісту кристалізаційної води у ZnMoO₄·0,8H₂O. Методом СЕМ встановлено наявність голкоподібних частинок, характерних для α -ZnMoO₄, а методом ЕДС доведено еквімолярне співвідношення металів (Zn-Mo) в об'ємі синтезованого зразка.

Отже, на відміну від методу спів осадження солей, УЗ обробка оксидів дозволяє отримати чистий α -ZnMoO₄ без будь-яких домішок і значно скорочує час проведення синтезу. Ще одним недоліком методу співосадження є необхідність використання великої кількості води (в 100 разів більше), яка в процесі відмивання забруднюється токсичними сполуками.